

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Költségetesi díj Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos

OSOMOR KÁLMÁN.

A két országos szövetkezet.

A napokban kaptunk egy felhívást, melyben a Budapesten székelő »Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetségébe« eendő belépésre hivattunk fel.

Miután ezen felhívás az ország nevesebb szőlészeinek mindenesetre szintén meg fog küldetni, a dolog közérdekűvé válván, kötelességszerűen kívánunk ezen felhívással foglalkozni.

De hasonló értelmű felhívás fog szétküldetni Budapestről az alakuló »Országos Borértékesítő Szövetkezettől« is, így ez is közérdekű lévén, ezt sem szabad figyelmen kívül hagyni már annál inkább is, mert mindkét felhívás célja a tagok gyűjtése; és most azon a válaton van a gazda, hogy vagy az egyik, vagy a másik szövetkezetbe lépjen, — avagy mindkettőnek felhívását tudomásul vegye és a belépést azon időre hagyja, midőn a szövetkezetek működése ösmert és megbirálható lesz.

Ha az ember a két alakulás alatt levő szövetkezet felhívását olvasgatja, első pillanatra alig tudja megtalálni a *kettő célja között a különbséget*.

Mindkettő azt hangoztatja, hogy a bortermelők érdekét tartja szem előtt, a borkereskedelem emelését; szóval a jószándékot mindkettő hangoztatja. S most mindkettő kiáll, mintha verseny volna: *ugy hívja fel a közönséget a tömeges társulásra*.

Ugy látszik, mintha két dudás akarna dudálni egy csárdában, s a csárdát két dudásra kicsinek találván, már eddig is ugy emlékeznek meg egymásról, mint az osztozkodó atyafiak.

A »*Bortermelők és Bereskedők Szövetsége*« Versenczen tartotta gyűlését, az »*Országos Bortermelők Szövetkezete*« Pozsonyban.

Mindketőnek programja előttünk áll; egyik a másiktól hangzatos ígéretekkel nem különbözik. Majdnem azt kérdi az ember: hát miért lett hát két párt, hogy ezt az osztályzatot használjuk?

A kérdést már a cím kezdi magyarázni; az egyik »*termelők és kereskedőkről*« szól; a másik csak »*termelőkről*« beszél.

Mintha úgy látszanék, hogy a bortermelők szövetkezetében a kereskedők nem találnák meg számadásukat; azért kellett a másik mondjuk contra szövetkezetnek létesülni.

A bortermelők országos szövetkezetét már egyik cikkünkben ismertettük és azt mondtuk: megvárjuk a kialakulást, akkor fogunk részletesen hozzá szólni. Miután eddig még egy lépéssel sem haladtak működési terükön, tárgyilagosan most sem lehet hozzá szólni.

Csak egy általános fogalomnak hódolunk; — üdvözljük mindazt, ami magyar borok fellendülése érdekében történik, — s bárki eszközli azt: *tiszteletet érdemel*.

Egy dolgot azonban már az »*Országos borászati szövetkezet*« előnyére fel lehet írni, azt, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ur 200 ezer koronával a szövetkezetbe beállt.

Ezen körülmény megfigyelendő; tehát a kormány — kinek tiszte a szőlész közönség érdekét védeni, s dicséretére legyen mondva, eddig azt sok tekintetben védte is nagyobb összeggel sietett a szövetkezet támogatására. — Ebből azt lehet következtetni, hogy ennek a szövetkezetnek rendén van és lesz a szénája.

Ezzel szemben a „Bortermelők és Borkereskedők orsz. szövetségé“nek felhívásából azt látjuk, hogy nincsenek ott azok és azok a vidékek, ahol az ojtványszőlő nagyban kultiváltatik, s melyeknek borai hozzák és hozták meg a magyar borok jó hírnevét.

Nem látunk ott nevet Tokaj-hegyaljáról, — az Érmellékről, Arad, Nagyvárad, Pécs, Szegszárd, Somlyó vidékéről, Rusztról Eger, Visonta vidékéről és stb. Szóval az igaz bortermelő vidékek neves szőlészeit nem látjuk ott csoportosulni.

Ez némileg gondolkozóvá teszi a gazdát; s a tagságba való belépést az is akadályozhatja, hogy a felhíváshoz mellékelt tagsági alírásra alkalmas nyomtatványon ez áll: a *Magyarországi bortermelők és borkereskedők Országos-Szövetségébe* mint rendes tag belépek, és mindenben alávetem magamat ezen szövetség alapszabályainak.

Nohát kérem ezt így aláírni nagyon bajos; s kötelezni magát arra, hogy az alapszabályokban foglaltatnak aláveti magát anélkül, hogy az alapszabályokat ösmerné — terhes dolog.

Ez hiba. Saját jól felfogott érdekében egyidejűleg el kellett volna küldeni az alapszabályokat is, vagy ezt az aláírásból kihagyni mert nem hisszük, hogy a legjobb akarat mellett és szándék mellett és találkozzék ember, aki így vakon a tagságot aláírnia.

Ennyit egyelőre.

Elfagyott a föld.

Az idén a Kalamitások egymást követték. A legutolsó az volt, hogy a szüret egész november hó közepe feléig kijutott, — akkor megjött egy éjjeli fagy, és a szőlőknek szüret által letaposott földje úgy megfagyott, hogy most meg már fedni nem lehetett.

Tehát a szőlők takaratlanul állanak. Még ez csak fél baj volna, — de az súlyosbitja azt a helyzetet, hogy a hideg óriási, eddig nem igen tapasztalt mérvű. Szóval a gazda egész joggal kétségbe van esve: a jövő évi termés miatt,

Legutóbb 1901. évi tavaszán tapasztaltuk milyen nagy károkat tett a tél. Alig tudtunk termésre metszeni. Innét volt az a gyenge termés, mely sokakat sujtott.

Más baj is van a szőlőkben, az hogy egyesek a zöld ojtást el nem dönthették, — a fagyos földbe le nem huzhattak, és most ott kinlódik magasan a nagy hidegben.

Eme rendkívüli körülmények rendkívüli védekezési eljárásra késztetnek. arra, hogy szőlőtőinket sirkézzük körül hóval, és a zöldojtványokat szalmás trágyával takarjuk le.

Első pillanatra nevetségesnek látszik az, hogy hóval sirkézzük körül a tőkét, de ha egy kissé elmélkedünk, nem látjuk oly nevetségesnek.

Azt rég tapasztaltuk, hogy ameddig a hó a vesszőket takarta, odáig a vesszők nem voltak megfagyva. Az teljesen mindegy.

A természet szórta-e oda a havat pihe alakban, vagy a mun-

kás hányta körül a tőkét, ameddig a hó takarni fogja: addig a fagy nem fog kárt tenni.

Az oda hányt hó leülepszik, s megfagyván: a szél sem lesz képes el hordani. — Ha később enged, olvad: akkor a föld felső rétege is enged; azután a felengedett földdel újból fel lehet csirkézni.

Költséges munkának látszik, de nagyobb baj az, ha tavaszon ép termő rügyet nem találunk; akkor azután nincs és nem lesz a termés.

A zöldojtással pedig úgy járunk el, hogy a havat ott, ahova a zöldojtványt lefektetni akarjuk, eltávolítjuk, oda lehajtjuk a zöldojtványt, és azután egy kevés szalmás trágyát vagy földet dobunk reá.

Annak a rezignáczióknak, hogy ami elakart fagyni, már ugyanis elfagyott, nincs értelme; mert eddig ha bár nagy hidegek voltak, de sem a vesszők, sem a rügyek el nem fagytak. Mivel oly zúz, mely elolvadt volna, s a vesszőn jég képződött volna, eddig nem volt.

A hideg tartós volt, nem engedett; a zúz fel nem olvadt; a vesszőn jég nem képződhetett: tehát a fagy eddig még kárt nem igen tehetet.

A szőlőfelujítási kölcsönről.

II.

Soha sem hittem volna, hogy valami szakközeggel azért gyűljön meg a bajom, mivel a magam és társaim helyzetén segíteni ohajtok.

S ime bekövetkezett.

Lapunk mult számában hasonló czim alatt egy cikket közöltem azon okból, hogy az agrár-kölcsönnel telepített szőlész társaim azon részét, akiknek a jelenlegi rátafizetés terhes, hogy csoportosuljanak s egyesülve tömegesen nyujtsák be kérvényüket a szőlészek igaz atyjához, Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urhoz, kérvén őt, hogy a megállapított visszafizetési rátákat kicsinyíteni, a fizetési határidő kinyújtását keresztül vinni sziveskedjék.

Aki kér, bizonyosan van oka reá. A magyarebernek nem szokása a kunyerálás. De hát a szükség törvényt bont; az a szőlész, akinek összes vagyonát a filloxera tönkre tette, aki éveken át jövedelem nélkül volt, s aki szőlőjét 4—5 év alatt bár agrárkölcsönnel is de betelepítette, és sok év után most élvezné először szőlőjének jövedelmét, s ha egyedül ebből kell élnie: szánandó állapotban van különösen azért, mivel azon borárok között, melyek a telepítés első éveiben voltak és most vannak, és különösen az idej gyenge minőségű termés mellett egyáltalán képtelenek a rátafizetést eszközölni, és esztendőre a szőlőt megdolgoztatni.

De képtelenek arra is, hogy a rátafizetéseket pontosan eszközöljék.

Ezt mondtam el lapom mult számában is, azt mondom el most is, és én, aki a szőlészek viszonyait magamról ítélve ismerem, egész hatá-

rozottan kijelentem, hogy befogja látni a koronány is, miszerint segíteni kell, s a rátafizetés igen is kifog hosszabbítatni, s a ráták kisebbre vétetnek.

Most csak az a kérdés, hogy az minél előbb eszközöltessék: azt pedig csak azáltal lehet elérni: ha az érdeklettek tömegesen kérvényeznek; és ha az olyan állami szakközegeket, vidéki referenseket, mint Kiss Ernő, vagy jobb véleményre bírják, vagy működési körükben háttér szabatik, helyesebben mondva az eddigi tiszttól megvonatnak. Kiss Ernő ur nem áll azon a magaslaton, miszerint megtudja bírálni azt a nemzeti missiót, amit az a százezer szegény szőlész teljesít; — nem ér fel gondolkozása addig, hogy ez az agrárkölesön nem a félnek adatott szabad rendelkezésre, de adatott azért, hogy az elvesztett nemzeti nagy vagyont visszaszereztessek, hogy az adóalap is emelkedjék, és százezrek megélhetése biztosíttassék.

Ő egyszerű felfogásával az egész kölesönügyet pénzügyi manipulációnak tekinti, a végrehajtást pedig sziv nélkül való elintézésnek tartja.

Csak is ilyen felfogás mellett lehetett úgy nyilatkozni, mint lapunk mált számában jeleztük, midőn azt mondotta nagy garral: aki a rátát fizetni nem tudja, eladjuk a szőlejét és fizet az, aki megveszi. Mert hát ezt a nyilatkozatot egy állami közeg Kiss Ernő ur tette.

Lapunk mult számában nevet nem nevezünk meg; de mivel Kiss Ernő ur azt magára vette, s azért a Gyöngyös városában megjelenő „Gyöngyösi Ujság”-ban nekem rontott, amire azután én ugyancsak a Gyöngyösi Lapokban reá válaszolva körmére vertem; helyén látom a nevet most már azért is megemlíteni, nehogy helyette egy más állami közeg érdemetlenül gyanusíttassék.

Azt a polemiát, ami köztem és közte lefolyt, nem akarom e kis lap hasábjain reprodukálni, de az illető felfogásának megvilágítása végett egy kis szemelvényt mégis bemutatok.

Azt mondja, hogy minek telepítettem én olyan sok szőlőt, most már rövid a paplanom.

Figyelmeztett, hogy adós fizess. Azt mondja, hogyha én most rátát rendesen nem fizetem, gyermekeimnek gyülik meg a baja.

Többet is összefirkált, de izlelitül bemutatok, minő választ kaptott tőlem.

Azt mondtam, hogy annak megbírálsért, miszerint az én paplanom rövid, olyan emberre nem bizom, kinek tudtommal sem rövid, sem hosszú paplarja nincs.

Hogy fizetni kell, azt tudjuk, s teljesítjük anélkül, hogy Kiss Ernő értékes(?) zsiróját igénybe vennők.

Ami pedig azt illeti, hogy a bajt a gyermekeimre hagyom, azt jegyeztem meg és azt kérdeztem Kiss Ernő urtól, hogy mi jögon avatkozik ő egy tisztességes család belső ügyébe? hol és mikor nyert utasítást a kormánytól ezen beavatkozásra? De egyébként ezen soraira azt mondom, amit a kanász a bogrács mellett nyalakodó bodri-nak szokott mondani. . .

De nem folytatom! Ebből látható, hogy nem maradtam egyebekben sem adósa.

Dehogy mily átkos az ilyen embernek a működése az ügyre, egy körülménnyel akarom igazolni.

Kiss Ernő azt mondja, azt állítja ozikkében, hogy az agrár-kölcson t azért lehet könnyen törleszteni, mivel egy hold szőlőt 40 hektoliter bort terem; s így abból bőven jut munkáltatásra, megélhetésre és az agrárkölcson törlesztésére is.

Hát most már mit mondhat az a kormány, melynek szakközege így nyilatkozik? Vagy igazat ad a szakközegének, és akkor száz és százak kérvénye nyer méltatlan megoldást; — vagy nem ad hitelt, és akkor mi következik . . . változás. — Csakhogy ez nehezebben következik be, s így a százak jogos kérvénye egy értelmetlen egyén ferde jelentése alapján meghiusul.

Nem az baat már engem, hogy azzal henczeg, hogy aki nem fizet, eladjuk a szőlőjét, mert hát ezt aligha mondja többet, — de az, hogy a felfolyomódásokra olyan jelentést tesz, hogy egy hold szőlő átlag 40 hektoliter bort ad: tehát a rátafizetés eszközölhető.

És ha a kormány ilyen jelentés birtokában a kérvényt elutasítja: nincs mit csudálkozni; mert ha egy hold szőlő csakugyan 40 hektoliter bort adna, akkor a kutya sem lenne sánta.

De hát én, aki 30 éven felül foglalkozom szőlővel, aki ismerem Magyarország szőlőszetét, elsőben ami vidékünkön a hol rövid csapos művelés mellett fajborokat termelünk, egyre-másra 20 hektoliter bornál többre nem számolhatunk magyarholdanként.

Volt, lehetett eset reá, hogy egyes parcellában elvértve sokkal nagyobb termés volt; lehetett eset, hogy egyes évben átlagosan is többet adott, de viszont volt é . ahol felét sem adta meg; azért tehát évi 40 hektoliter bor termést sem nem lehet, sem nem szabad számitani.

De más vidékeken sem igen szürnek többet ennél, nem számitva azt, ha valaki szőlőjében rablógazdaságot üz a metszéssel, de hát ez azután megbosszulja magát.

Megengedem, hogy a lugos karikás művelés egyes helyeken megadhatja a 40 hektot, de hát kevés vidék éghajlata, talaja és fekvése alkalmas az ilyen művelési rendszerre.

Tehát ezen általános mozgalmunkban, hogy szeliden szóljak: a tapasztalatlanság már akadályt gördít utunkba. — Ezt azonban könnyen legyőzhetjük, ha a kormányhoz beadandó kérvényeinkben igazsághűen a szokott átlagos terméshezamot felemlítjük, és ha a többi állam szakközegek komolyabb megfontolás tárgyává teszik e tekintetben nyilatkozatukat.

Nincs a kerek ég alatt számandóbb a szegény szőlésznél, aki egy nemzeti vagyon visszaszerzéseért küzd; s alig van méltóbb a támogatásra, mint az, aki innen-onnan egy évtizedénél régebben küzd a jövőért.

Mert hát eddig az nem tett egyebet, mint nélkülözött, dolgozott és remélt, és a szükséges pénzt a pokol mélységes fenekéről is előkerítette; s most ott áll, hogy termelt már egyiknek másiknak valamifokéje, de bizon ez a szükségesek fedezésére elégtelen. Hiszen az agrár-kölcson

korántsem volt elégséges a szőlő betelepítésére, abban ugyanannyija van a gazdának befektetve.

Tudják ezt odafel jól! — De hát a néma gyermeknek nem érti az anyja a szavát.

Tömörüljenek, csoportosuljanak a szőlészek, álljanak össze, írják meg kérvényüket. Teljesen megvagyok győződve, a kérelem sikerre vezet.

Hiszen a kölcsön biztosítva van, az agrárbanknak pedig csak előnyére szolgál az, ha a biztosított pénzügyi művelet hosszabb időre kiterjesztetik.

Csak is az adózókon mulik, ha a helyzetet segítve nem lesz.

Mert még a szentírás is azt mondja: kérjétek adatik, zörgessetek nyitattik. A magyar példabeszéd pedig így szól: Néma gyermeknek még az anyja sem érti a szavát!

... szőlők ültetéséről.

Arra a kérdésre, érdemes-e még a szőlőültetéssel foglalkozni, hát azzal a kérdéssel lehet válaszolni; hát a buzatermelés kifizeti-e magát?

Bizon-bizon a gazdaság minden ágában nagyon csekély a jövedelem! Azok a boldogabb idők, mikor egyes gazdasági ágak az öntudatos gazda kezében egyszer-másszor dúsan kifizették magukat — rég elmúltak.

Az igények, a közterhek, a verseny, a jövedelmet a földművelés minden ágában lenyomta; s manapság az okos gazda nem is a foglalkozást keresi, de még abban találja meg számítását: ha a talajt annak fekvését s. a. t. körülményeket mérlegelve kezdi meg a gazdálkodását.

A borászat a múltban nem volt szerfelett jövedelmező, mivel a kereskedelem a közlekedési eszközök hiányossága miatt nem birt fejlődni. Amint azonban a közlekedési eszközök kezdtek fejlődni, s szőlészet a magasdombokról a hegyoldalakból a sík földre is leszállt: ekkor meg azután a minőség kezdett a forgalomra károsan hatni.

Ez az átmenet azonban nem mutatta teljes valóságát, mert ez időközben lépett fel a filloxera Franciaországban, s a magyar borok iránt a kereslet nagy mérvet öltött; és ennek folytán az árak a lehetőségig emelkedtek.

Az árak emelkedése fentartotta magát egészen sok évekig, amennyiben a filloxera pusztítása hazánkban is romános lett; s így a kevesebb termés magasabb árért kelt el.

Ha tehát arra kérdésre akarunk még válaszolni, az itt elmondott körülményeket kell mérlegelni, mert csak ezek mérlegelése után lehet lehetőleg a boroknak jövőben leendő reális árait megállapítani.

Mert hát kérem dátumokban beszélve, az ötvenes évek előtt még nem igen voltak a közlekedési eszközök kifejlődve: a borok a tengelyen való szállítás költségeit csak az esetben birták meg, ha azok értékesebb finomabb fajborok voltak.

S így a bcrtermelés ehhez alkalmazkodva, a neki alkalmas hegyoldalokba dombtetőkre szorítkozott.

Később a forgalom szaporultával a kereslet nagyobb lévén, már ekkor nem igen válogatták meg a fekvést, sok sik hely szőlőt termett.

És ha be nem jött volna a filloxera Franciaországba, a nagyobb szőlőtermést nem birtuk volna illő árért elhelyezni.

Tehát azok az árak, melyek a 80-as évek elejétől kezdve jelentkeztek és voltak: a jövőre egyáltalában irányadók nem lehetnek.

Azokat a magas árakat a Franciaországban és később a hazánkban föllépett filloxera vész okozta; s fen fogja még tartani egy ideig: amikor a vész keleten és délen eszközli pusztítását.

Azután ha a romboló munkáját bevégezve az emberi szorgalom azt legyőzte, kezd a bor ára rendes medrébe helyezkedni.

Hogy ez mennyi időbe kerül: azt megjósolni nem lehet. Anynyit tudunk; hogy Franciaországgal valamint hazánkkal 10—10 év alatt elbánt: és ugyanannyi idő alatt a rekonstrukció is életet nyert.

Aki tehát most szőlőt telepít, annak a jövőnek kell szeme előtt lebegni, s tudni kell azt, hogy a multban még a hiányos közlekedési eszközök mellett is megvoltak bizonyos faj boroknak és vidék termékének az értéke; hasonlóképen lesz a jövőben is annál inkább, mert a tömeg boroknak, az ujonnan telepített nagymennyiségű homoki szőlőben nagy konkurencziája lesz.

Tehát csak oly szőlő terület fogja magát kifizetni, amelyik arra alkalmas helyen és alkalmas fajokkal lesz betelepítve. Más szóval: a finom boroknak igen is lesznek állandó vevőjei, és azok ki is fogják magukat fizetni; a tömeg borok pedig pocsékárban lesznek értékesíthetők.

Setét szint festek, de hát én a jövőben azt látom.

Egyedül annak lehet reménye, egyedül az számíthat a jövőben tisztos jövedelemre, aki szőlőjét alkalmas helyre alkalmas fajokkal telepíti.

Egész más elbírálás elé esik az, ha valaki saját szükségletére saját házi fogyasztására ültet szőlőt.

Alkalmas hely a szőlőtelepítésre az, ahol a szőlő teljesen beérik. — Ilyen helyek az éjszaki szelektől védett déli hegyoldalak dombok. Ámde a hegyoldalnak sem szabad tulmagasnak lenni, mert ha a szőlőt virágzásában köd éri: virágja elhul, bogyójai ritkák lesznek.

Ilyen helyeken azután a második kérdés a fajok helyes megválasztása.

A bor kétféle, fehér vagy vörös. Most már ezek közül azt kell választani, amelyik faj ezelőtt azon a vidéken jól bevált.

Különösen azt kell figyelembe venni, hogy a fehérborból felettebb sokkal több fogyasztatik mint a vörösborból. A fehérbor akkor is keresett ha az jó középminőségű; a vörös bor akkor: *ha az igazán ugynevezett bikavér.*

A fehér borok ismét három részre osztandók, u. n. édes borok, illatos borok és zamatos borok.

A vörös bort a legjobb izű vörös bort, az ugynevezett *nemes kadarka* adja. Ha az jól megérik, nincs hozzá fogható vörös bor.

A burgundi is jó, de az elsőség a nemes kadarkájé.

Az illatos borokat adják a muskolat és rizling fajok.

A muskolatok királya a *rozsdás muskolat*, de még ennél is finomabb és felette sokkal finomabb a *muskat-ottonel*. Mondhatni talán a világ legillatosabb és zamatosabb borát a muskát-ottonel adja. — Aki ezt a fajt nem ösmeri: *nem is tudja mi a finom illatos szőlő.*

A rizling kétféle, olasz és a rajnai rizling. Az olasz-rizling kedves italu finom bort ad, de a rajnai rizling rendkívül felette áll.

Édes bort ad a furmin, a leányka és a rozsdás muskolat vagyis a vanilia muskolat szőlő

Izletes bort ad, a szemillion, a bakator.

Ezek után következnek a tömegbort adó szőlők, u. n. csuda-szőlő, rakszőlő, mézes-fehér, juhfark, mustos-fehér; és a későn érők közül a kövidinka, piros szlankamenka stb.

Vannak még számos fajok, de hát azokat mind el sorolni nem lehet.

A kadarka rendes rövid csapos metszés mellett elég termést ad. A burgundi hasonlóképen.

A rozsdás muskolat hasonló metszés mellett elég termést ad, alkalmas időben megaszik. — A muskat ottonel szálvesszős vagy a karikás művelés mellett sokat terem.

Az olaszrizling szintén csapos művelés mellett jó termést ad;

A rajnai rizlinget úgy kell metszeni mint a muskát-ottonelt.

A furmin, a leányka szintén rövid műveléssel kezelendő. Vannak, akik karikás metszésre művelik, de ezek aszút soha sem szűrnek.

A tömeg borfajok szintén csapos csernapos műveléssel kezelendők.

Az eddig elmondottak általánosságban voltak mondva; most még meg kell emlékeznünk az ojtványnyal való telepítésről; amennyiben itt a vad alany megy a földbe.

A vadalanyokról irkálnak firkálnak, de hát a végeredmény az, hogy e célra csakis a ripária portális az alkalmas. Ámde a ripária portális a messzes talajban nem él meg, a nedves talajban visszaesik; — azért tehát olyan talajba, ahol mész látható, vagy lankás helyre ahol a talaj vizes: *oda nem szabad ripária portálisra nemesített ojtványt ültetni.*

Ott minden kísérlet hasztalan.

Ha azonban mégis mindenáron ültetni akarunk, akkor a messzes talajra rupezstris, montikulát — a nedves talajra szolonisztt ültessünk.

Két dolgot azonban előre kell tudnunk azt, hogy a rupezstrisra nemesített szőlő sohasem fog olyan nagy termést adni, mint a ripária portálisra nemesített ojtvány; és hogy a szolonisz ellenállásához némi szó fér.

Ültetni két féle ojtványnyal szoktunk, sima vagy gyökeres ojtványnyal. — Azt kérdik némelyek, melyik ad jobb eredményt és melyiket czélszerűbb ültetni?

Ugy látszólag a gyökeres ojtvány mondható előnyösebbnek, de ha az ültetés sikerül: akkor a zöld sima ojtvány sem alábbvaló. Sőt évek elteltével még erőbb fejlődésű szőlőtőkét nevel.

Ha azután figyelembe vesszük, a két ojtvány közti különbséget, az ár tekintetében, a zöld sima ojtványé az előny.

Ha a talaj jól elő van készítve, és ha az ültetéssel jól van elbánva: a zöldojtás is nagy sikert ad. Volt eset nálam, hogy sok ezer zöld ojtványból alig maradt el valami.

Ennek sikerében első föltétel, hogy a talaj jókor őszel fordítsák meg, s ne maradjon ki a fordítás tavaszra. Mert ha a föld kellőken meg nem ülepszik, össze nem áll, a lég és szel a föld között levő üregekhez jut, s a sima vesszőt kiszikkasztja.

Tehát korán eszközölt fordításba későn, akkor kell ültetni amikor a föld átmelegszik.

Legczélszerűbb ha az ojtványt az ültetés előtt vágjuk le a töről. Ha azonban őszel vágjuk le: akkor télen át mérsékelten nedves talajba kell tartani. Tavaszon az ültetés előtt az alsó izületnél a háncsot lekaparni, az ültetést homokkal, porral eszközölni és úgy az ültetéskor, mint később a szükséghez képest megöntözni.

Igy elbánva a zöldojtással kifogástalan eredményt ad.

A zöldojtás tehát tavasszal ültetendő, azt őszel ültetni nem tanácsos.

A gyökeres fásojtványt ősszel is sikeresen lehet ültetni. Csak hogy a gyökeres ojtványnak igazán való ültetése nagyon költséges.

Ugy lehetne a gyökeres ojtványt jól ültetni, ha azt gödrökbe ültethetnők, és a gyökérzetet kevésbe kellene visszavágni. Sőt leg-helyesebb volna: ha éppen semmit sem vágnak vissza.

Csakhogy ez költséges; azért folyamodunk azután ahhoz, hogy furó után ültetjük, és a gyökeres ojtványt a gyökerek visszavágása által meggyökértelenítjük.

Sokat lehetne még erről írni; de azt majd a másik czikkben.

János gazda.

Az olasz borvámról.

Végre valahára megnyilatkozott a kormány elnök ur, és az országban hozzá intézett kérdésre határozottan kijelentette, hogy Olaszországgal a borvámra vonatkozó szerződést 1903. évre felmondotta.

Annyi vajadás után tehát bekövetkezett a várva-várt első lépés, hogy az eddig fenállott borvám szerződés felmondott.

Hogy azonban korán ne legyen a nagy öröm, ez még nem jelent egyebet, minthogy a két állam új tárgyalást kezd; most jön azután azon kérdés: vajjon a tárgyalás eredménye olyan lesz-e, mely a mi érdekeinknek megfelel? . . .

Most jön meg a valódi akció.

Két verzió kering az új borvám szerződésről. Az egyik az, mely szerint a borok vámjá tetemesen emeltetnék, de emellett 500 ezer hektó bor az eddigi csekély vám mellett hozatnék be.

Nohát ezen egyességre ellehetne a palóczezal együtt mondani: ad-tál uram esőt, de nincs köszönet benne; mert most már, mikor a magyar bor termelés is nagyobb lendületet nyert, 500 ezer hektoliter bornál alig jönne be több az országba. Tehát egy ilyen egyesség nem volna egyéb mint porhintés a szemünkbe.

Tudja ezt jól a kormány is, tudatában ennek nem tehetjük fel róla, hogy a magyar bortermelők érdekeit oly rutul hagyja kijátszani.

Megengedem, sőt tudom, hogy az Olasz kormány egyéb tekintetben szorítja vissza ezen követelését kormányunknak, ezen gazdasági kérdések mellett a leghatalmasabb ágyuja az Olaszoknak a politikai hármasszövetség. Ez az ő rémes argumentuma. Mert ha az olasz egyéb gazdasági árunkra vetne nagyobb vámot: azt hasonló fegyverrel lebirjuk küzdeni. Tehát egyedül a nagy ágyutól kell tartanunk.

Ha az új borvám szerződés bármely tekintetben káros lesz ránk, annak kindulását a hármasszövetségben kell keresnünk.

De hát nem egyenlő érdeke-e az olaszoknak a hármasszövetség? Hát az Osztrák-Magyar-monarchia az olasz szövetség értékét külön köteles mérlegelni? Nem vagyunk politikusok, de azt hiszem ez éppen egyenlő érdek.

Azért tehát mi a legnagyobb bizalommal nézünk az új szerződés elé, és hisszük, reméljük, hogy érdekeink teljes kielégítést nyernek.

Ezen kellemes hírből egy tanulságot vonhatunk le, azt, hogy kérj, adatik; — s az okos gazda még egy másik körülményt is állapít meg, azt, hogy ezen helyzet, az idej borok árára befolyást gyakorol.

Összegezve: tehát a kormány megértette a bortermelők jogos panaszát és felösmerte a helyzetet, tehát az olaszborok nem özönlik el többé a piacot, és így a borok árának emelkedése be fog következni.

Eladó szőlővesszők.

Fajtiszta Ripária portális.

| | Sima. | Gyökeres. |
|--|---------|-----------|
| 120 ezer drb. mohás ojtáshoz való ezre — — — | 20. kor | 80. kor |
| 135 ezer drb. ültetésre alkalmas ezre — — — | 10.— | 30.— |
| 160 ezer drb. iskolázni való ezre — — — | 6.— | —.— |

Sima zöldojtvány és gyökeres fásojtvány,

sziutén ripária-portális alanyon.

| | | |
|--|-------|------|
| Nemes-kadarka, Mézes-fehér. Kövidinka fajonként ezre | 100.— | — |
| Vegyesen ezre — — — — — — — | 80.— | — |
| Ugyanezen fajok gyökeres fásojtás — — — — | 220 — | — |
| Csemege fajok európai csemege fajok rovatában el- sorolt fajokból vannak százanként — — | 24.— | — |
| 40 ezer othelló — — — — — — — | 10.— | 20.— |

Európai szőlővesszők.

| | | |
|---|-----|------|
| 500 ezer Nemes-kadarka, Burgundi, Opportó, Mézes ehér, Olaszrizling, Ezerjő, Mustosfehér, Kövidinka stb. | 8.— | 16.— |
|---|-----|------|

Európai csemege fajok.

Muskat Alexander. Ennek a tulajdonsága az, hogy a hús kemény. Elégé illatos, zöldes sárga színű. Igen jó faj, szállításra igen alkalmas. Érik szeptember hó végén. 10 drb. ára — — — — —.40 —.80

Muskat Biffer. Nem kemény húsu. Finom zamatú, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel szeptember hó közepén érik. 10 drb. ára — — — — —.60 1.20

Muskat Boowod. Hasonlít a muskát alexanderhez. Felette nagy termést ad. Húsos, tehát szállí-

| | | |
|---|-------|-------|
| tásra alkalmas. Kiváló finom izü. Érik szeptember hó végén. — 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Bl. queen Viktória. Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtü. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas — 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Citronelle. Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju. Érik szept. elején szállítható. 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Croquant. Egyike a legédesebb szőlőknek, színe zöldes sárga. Érik szeptember hó elején. Szállítható — 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .40 | — .80 |
| Máskát Damaskusi. Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes-fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik. Szállítható 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát de Nastes. A passatutihoz hasonlít. Igen korán érik. Szállítható, ropogós sárga szemü. 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Hercegovina. Korán érő nagy fürtü, közép nagybogyóju, zamatos, szállítható. 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .50 | 1.— |
| Muskát Genuai. Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály izü. A virágzásban néha rug, más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállítható. 10 drb. ára — — — — — — — — — — | — .40 | — .80 |
| Muskát dr. Hógg Róbert. Kiválóan bő termü, majdnem megszakadásig terem. Nagy fürtü, fehér-zöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállítható. 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Frontignan rouge. Bogyója nagy piros, gömbölyü. Későn érik, szállítható. 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát frontignan blanc. Fehérbogyóju mint az előbbi szeptember végén érik. Szállítható 10 drb. ára — — — — — — — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Ottonel. Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő Közepes fürtöket, de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállítható. 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .20 | — .40 |
| Muskát passantuti. Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállítható 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .40 | — .80 |
| Muskát Royal. Fekete nagy bogyóju, ritkás | | |

| | | |
|--|-------|-------|
| fürtü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb ára — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Szt Aiban. Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közép érő muskatál izü. Szállítható. — 10 drb ára — — — — | — .60 | 1,20 |
| Muskát Tokaj'd Jardens. Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termő: közép érő. Szállítható. — 10 drb ára — — — — | — .60 | 1.20 |
| Muskát Vanilia vagy Rozsdás muskolat. Ennek kiváló nemes és jó tulajdonai vannak. Szállítható. — 10 drb ára — — — — | — 40 | — .80 |
| Chasseles augevina Korán érő nagy fürtü. Sárga nagy átlátszó bogyóju, bőtermő. Szállítható. — 10 drb ára — — — — | — .40 | — .80 |
| Chas de Angeres. Sárga-zöldes bogyóju bőtermő közép érő kellemes izü. Szállítható. 10 drb ára | — .40 | — .80 |
| Chas Blanc. Ez a közönséges koráu érő, bőven termő ismert faj. Szállítható. — 10 drb ára — — | — .20 | — .40 |
| Chas Fonteneble d'or. Igen nagy fejü. Sárgás husos szemü. Korán érő. Szállítható. 10 drb ára | — .40 | — .80 |
| Chas de Judea. Nagy fürtü. Zöldes-sárga szemü bőtermő szeptember végével érik. Szállítható — 10 drb. ára — — — — | — .60 | 1.20 |
| Chas Imperial blanc Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő. Szállítható. 10 drb ára — — | — .80 | 1.40 |
| Chas Jeruzsálem. Nagy fekete bogyójú, korán érő. Kiválóan finom. Szállítható. — 10 drb ára — — | — .40 | — .80 |
| Chas Németpiros. Gyönyörű piros bogyóju bőtermő. Szállítható. 10 darab ára — — — — | — .60 | 1.20 |
| Chas Mathias. Korán érő nagy fürtő, bogyójai fehérek, barna foittal. Szállítható. 10 drb ára — — | — .60 | 1.20 |
| Chas Napoleon. Ritka nagy fürtü, óriási nagy arany-sárga bogyójú. Kellemes izüasztali disz. Az a hibája van, hogy néha rug, azért későn érő fajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem. Későn érő Valódi kincs Szállíthat 10 drb ára — — — — | — .60 | 1.40 |
| Chas Piros-Napoleon. Bogyója felette nagy és gyönyörű rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Késő savanykás. Hanem disznek felülmulhatatlan. Későn érik. Szállítható 10 drb ára — — | — .80 | 1.40 |
| Chas Guen Viktória. Nagy fürtü sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptember érik. Szállítható. 10 drb ára — — — — | — .60 | 1.20 |
| Chas Teneriffé. Sárga nagy fürtü, nagy bogyójú közép érő. Szállítható. 10 drb ára — — — — | — .40 | — .80 |
| Chas rouge Gyönyörű világos piros színü, nagy termetü. Kiválóan alkalmas a szállításra 10 drb ára | — .20 | — .40 |
| Chas rouge royal. Sötétpiros színü gyönyörű szőlő. Felette nagy termő. Augusztusbau érik. Szál- | | |

| | | |
|---|-------|-------|
| litható. — 10 drq ára — — — — — — — — | — .20 | — .40 |
| Chas Szl. Fiakre. Igen nagy fürtü, sárga leves- szemü rendkívüli bőtermő. Szállitható. 10 drb ára — | — .70 | 1.40 |
| Chas Tokaj angevina. Gyönyörű halványpiros felette dusan termelő kellemes izü szőlő. Szállításra pompás. 10 drb ára — — — — — — — — | — .40 | — .80 |
| Chas Zsidóországi. Cseresznye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középérő. Szállit- ható, — 10 drb ára — — — — — — — — | — .80 | 1.60 |
| Chas Almeria. Nagy fürtü, fehér bogyóju bő- termő. Közép érő. Szállitható. 10 drb ára — — | — .60 | 1.20 |
| Albilló. Rendkívüli szép télre eltenni való szőlő Fehér bogyóju. Nagy fürtü. Szállitható. 10 drb ára | 1.40 | 2.40 |
| Buzellot óriás. Óriási nagy fürtü és bogyóju — Szállitható. 10 drb ára — — — — — — — — | 1.40 | 2.80 |
| Gharmond rouge. Sötétpiros színü, nagy fürtü nagy bogyóju. Kiválóan finom izü, felette bőtermő. Legjobb csemege szőlők egyike. Középérő. Szállit- ható 10 drb ára — — — — — — — — | 1.70 | 2.40 |
| Csodaszőlő. Az összes szőlők között a legna- gyobb fürtü. Vannak 2 ¹ / ₂ kilo súlyuak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkitani. Soha- sem rug. Borszőlőnek felette kifizeti magát. De cse- mege szőlőnek is használható. Szállitható. 10 drb — | 1.50 | 3.— |
| Chornichon Blanc. Nagy fürtü, nagy husos, sár- ga bogyóju, elsőrangn csemege, egészen korán érő. — Szállitható. 10 drb — — — — — — — — | 1.— | 2.— |
| Chornichon a grappes collosales. Igen nagy uborka alaku, sárga szemü husos, pompás izü, első- rangn csemege. Szállitható 10 ára — — — — — | 1.20 | 2.40 |
| Duchesse of. Buckleuek. Zöldes-sárga, nsgy- szemü muskolat izü, bőtermő. Kiváló faj. Szállitható. — 16 drb ára — — — — — — — — | 1.20 | 2.40 |
| Ezredéves Magyarország. Ez a mai szőlészetben az lehirhedt legértékesebb szőlő. Mint kiválóau szép, finom csemege faj. Szállitható 10 drb ára — — | 1.— | 2.40 |
| Fürj tojás. Roppant nagy fürtü, nagy bogyóju, fehér szemü szőlő. Középérő. Igen értékes, csakhog | | |

| | | |
|---|-------|-------|
| más hasonló időben érő fajjal keverve kell ültetni, különben magában néha rug. Szállítható 10 drb ára | — .40 | — .80 |
| Kecskececs. Van kétféle, piros és fehér. Későn érő téli szőlő. Szállítható. — 10 drb ára — — | — .40 | — .80 |
| Kossuth Lajos. Nagy fürtű, nagy sárga bogyóju. Felette korán érő. Szállítható. — 10 darab ára — | 1. — | 2. — |
| Malakoff usum. Igen nagy hosszúságú, ritkás fürtű | | |
| Piros gyönyörű szőlő, télen át eltartható. Szállítható 10 drb ára — — — — — — — — — — | 1 — | 2. — |
| Madleine angevina. A legkorábban érő szőlők egyike. Fehér nagy bogyóju. Az a nagy baj, hogy sokszor rug, ezért ezt is más hasonló időben érő fajok közé kell ültetni. Szállítható. — 10 drb ára | — .10 | — .20 |
| Niája. Egy igen becses közép bogyójú szőlő. Szállítandó. — 10 drb ára — — — — — — — — — — | 1. — | 2. — |
| Perl imperiál. Felette nagy bogyóju fehér szemű, finom ízű. Szállítható — 10 drb ára — — — — — — — — — — | .60 | 1.20 |
| Prekocié de malinque. Felette korán érő, fehér bogyóju, kellemes ízű csemege szőlő. Szállítható. — 10 drb ára — — — — — — — — — — | — .40 | — .60 |
| Spanyol vörös. Gyönyörű piros bogyóju, nagy fürtű, nagy termésű, korán érő. Szállítható. 10 drb | — .40 | — .80 |
| Reise de Calabre. Mint a neve mutatja, rendkívül nagy fürtű, nagy bogyóju, fehér édes szemű, igen szép szőlő. Érik korán. Szállítható. 10 drb ára | — .60 | 1.20 |

Ezeket kívül van :

100 drb. gyökeres fásajtvány csudaszőlő darabja — .50

A megrendelések alkalmával az érték egynegyedét előlegül kérjük; és tisztán olvasható nevet, lakást és vasuti leadó állomást. — Nagyobb megrendelésnél árleengedés történik.

A vesszők jól csomagoltatnak; a csomagolásért mérsékelt díszámíttatik.

Csomor Kálmán,
szőlő nagybirtokos.